

Pöördume Teie poole seoses Vääna rabametsas väljastatud raieteatistele numbritega:

1. 50000637165
2. 50000637167
3. 50000637169
4. 50000637171
5. 50000634785

Vastavalt Vääna küla riigimetsa majandamise kava 2. koosoleku protokollile on meil kolmepoolne kokkulepe RMK-ga, Harku valla ja Vääna kogukonna esindajatega, et KAH alade metsatööde planeerimine ja majandamine peatatakse kuni 2023. aasta lõpuni või kuni Harku valla avaliku huviga metsade teemaplaneeringu kinnitamiseni. Protokoll on leitav: <https://rmk.ee/metsa-majandamine/metsamajandus/korgendatud-avaliku-huviga-alad/ettepanekud-ja-protokollid/vaana-umbrus-laane-harjumaa-28-06-2021>

Seda kokkulepet on RMK rikkunud küsides Keskkonnaametilt luba raieteks, mille Keskkonnaamet kinnitas ning on väljastatud eelpool mainitud rabametsale 5 raieteatist juulis 2023. Me ei vaidlustanud raieteatist kohe, sest info sellest jõudis meieni alles 2024. aastal.

Vääna rabamets on Vääna kandi kogukonnamets, mis on „Harku valla avaliku huviga metsade teemaplaneeringu“ kavas. Kaart Harku valla metsade teemaplaneeringust:

Kõnealune rabamets on oluline kogukonnale, sest:

1. **Kaitseb elurajoone** turbakaevandusest eralduva tolmu eest. Metsa harvendamisel kogu piirkonna elutingimused oluliselt halvenevad. Tolm rikub inimeste tervist. Vääna poolt sõites Kumna Humala maanteel on kaugel näha tuuliste ilmadega tolmutilve raba kohal ja raba kohalt minemas vastavalt tuule suunale. Seetõttu toob iga täiendav raie kaasa elamuteni jõudva tolmutõrjumise suurenemise.
2. Kõik pöördumise alused raiealad asuvad viimases põhja-lõunasuunalises **rohekoridoris**, mis ühendab Sõrve looduskaitseala Vääna maastikukaitsealaga. Piirkonda hiljuti rajatud tiheasustusalal Hirve teel koos laiade kuivenduskraavidega ning Vääna jõeäärne lageraie on juba oluliselt halvanud antud rohekoridori.

Vastavalt Uudo Timmi märgukirjale Harku vallale (**lisa 1**) saime idee rohekoridori taastamiseks. Koostöös ekspertidega valmisid möödunud aasta kogukonna talgute käigus kolm rohesilda, millest ühte selle aasta talgutel ka laiendati. Sillad rajati koostöös RMK-ga, kirjavahetus lisatud kirja lisas. RMK on teadlik, et tegemist on rohekoridorialaga (**lisa 2**).

Rohekoridori sildadel asuvad Keskonnaagentuuri rajakaamerad, mis on tuvastanud sildade omaksvõttu ja rohket kasutust pea kõiki liiki imetajate poolt. Mõningatest nendest videodest võite leida allolevalt lingilt:

https://www.facebook.com/groups/108000992558063/permalink/7900072713350813/?rdid=Z81MFBmYD0sx1VfN&share_url=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fshare%2Fv%2FYibo4mrNEyyYgW1k%2F

Tegemist on pretsedendiga, sest sedalaadi taastamist praktiseeriti esmakordselt ja see on vilja kandnud. Rohekoridori kasutatavus erinevate liikide poolt on taastunud pea kolmandiku võrra. **Kuid niigi habrast rohekoridori metsa lageraie või harvendusega häirides lõhutakse tehtu taas ja** võib oluliselt kahjustada või lõpetada viimase rohekoridori toimimise hoopis. Kuidas säilivad liigid ja liigirikkus või muutub loomade käitumine kui viimane rohekoridor kahe looduskaitseala vahel lõpetab eksistentsi?

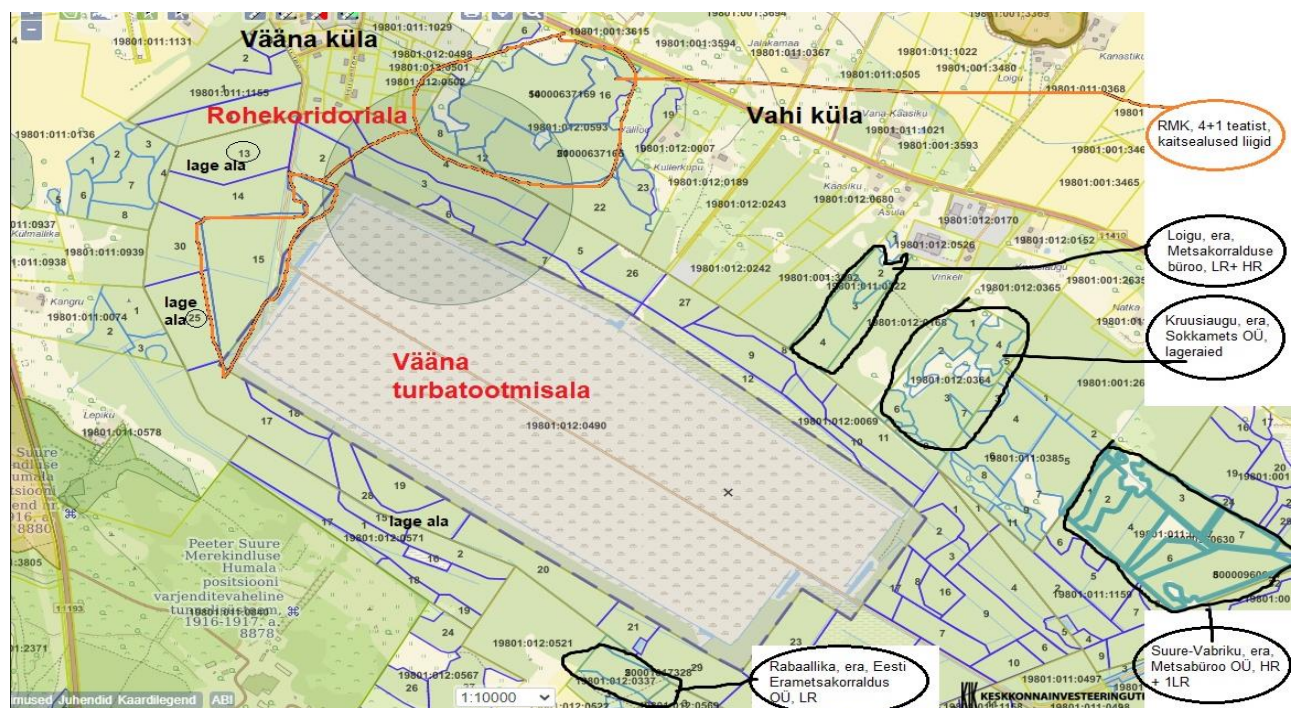
Väljavõtted ajaleheartiklitest sildade ehitusest ja vaatlustest rohekoridori toimimisest peale seda ning kogu selle teema panus meie laste õppeprotsessi leiate allolevalt **lisa 3**.

3. Mets on meie kogukonna ühiskasutuses **loodushariduseks** - koolid ja lasteaiad viivad läbi õuetunde, et lastele näidata ehtsat rabametsa ja selle elustikku.
4. Mets, mis on kogukonna ühiskasutuses **puhkemetsana** - jalutamiseks, tervisespordiks, koertega liikumiseks jmt (mets aleviku/küla vahetus läheduses, mida igapäevaselt kasutatakse).
6. Viimane koht rabametsas, kus veel on võimalik mustikaid korjata, asub kinnistul katastri tunnusega 19801:012:0069, millel on raiealade nr. 50000634785. Teised mustikakohad hävinesid eelmiste RMK poolt teostatud lageraieetega.

Oluline on vaadata ka suurt pilti - erametsaomanikud on samuti teinud piirkonnas arvukaid raieplane. Kogu rabametsale on väljastatud 23 raiealade raieplane. Väljavõtte kõikidest 23-st raiealade raieplane leiate allolevalt:

Jrk	Omandi- vorm	Teatise nr	Metsakorraldus- ettevõte	Raietüüp	Raiutav maht (tm)	Kinnistu nimi
1	Riigi	50000637165	RMK	HR	211	Keila metskond 241
2	Riigi	50000637167	RMK	HR	27	Keila metskond 242
3	Riigi	50000637169	RMK	HR	369	Keila metskond 243
4	Riigi	50000637171	RMK	HR	35	Keila metskond 244
5	Riigi	50000634785	RMK	HR	272	Keila metskond 24
6	Era	50000961152	Sokkamets OÜ	LR	85	Kruusiaugu I
7	Era	50000961154	Sokkamets OÜ	HR	10	Kruusiaugu I
8	Era	50000961156	Sokkamets OÜ	LR	172	Kruusiaugu I
9	Era	50000961158	Sokkamets OÜ	HR	35	Kruusiaugu I
10	Era	50000961160	Sokkamets OÜ	LR	374	Kruusiaugu I
11	Era	50001017328	OÜ Eesti Erametsakorraldus	LR	257	Rabaallika
12	Era	50001017329	OÜ Eesti Erametsakorraldus	HR	22	Rabaallika
13	Era	50000890538	Metsakorralduse büroo OÜ	LR	216	Loigu
14	Era	50000890540	Metsakorralduse büroo OÜ	HR	58	Loigu
15	Era	50000890542	Metsakorralduse büroo OÜ	HR	43	Loigu
16	Era	50000960624	Metsabüroo OÜ	HR	100	Vabriku III
17	Era	50000960626	Metsabüroo OÜ	HR	40	Vabriku III
18	Era	50000960628	Metsabüroo OÜ	HR	10	Vabriku III
19	Era	50000960630	Metsabüroo OÜ	LR	60	Vabriku III
20	Era	50000960632	Metsabüroo OÜ	HR	100	Vabriku III
21	Era	50000960634	Metsabüroo OÜ	HR	90	Suure-Vabriku
22	Era	50000960636	Metsabüroo OÜ	HR	10	Suure-Vabriku
23	Era	50000960638	Metsabüroo OÜ	HR	50	Vabriku III

Nii suure koguse puidu samaaegne välja raie mõjutab oluliselt Vääna turbaraba ümbritsevate metsade tolmust kui ka ökoloogilist toimimist.

Pöördumine:

Palume tühistada kõik 23 raiateatist ja jätta taotletud raied ära, sest need halvendavad oluliselt kogu piirkonnas elavate inimeste elutingimusi, mõjutavad negatiivselt või võivad isegi katkestada viimase põhja-lõunasuunalise rohekoridori toimimist ja võtab õpilastelt võimaluse õppekäikudeks rabametsa ning kohalikelt elanikelt puhke- ning virgestusala.

(Allkirjastatud digitaalselt)

Vääna Selts

Annely Ruusmann

Juhatuse liige

KIRJA LISAD

Lisa 1 - Märgukiri rohevõrgustiku toimimise kohta Harku vallas detsember 2022, lisatud eraldi failina kirjale.

Lisa 2 - Kirjavahetus Vääna kogukonna ja RMK vahel

From: eve.ausmees@gmail.com <eve.ausmees@gmail.com>

Sent: Wednesday, April 12, 2023 10:46 AM

To: laane-harjumaa@rmk.ee

Subject: Vääna rohekoridori taastamine

Lp. Jaan Schults,

Aitäh meeldiva telefonivestluse eest.

Nagu telefoni teel kokku leppisime, saadan kaardi manuses, kuhu oleks vajadus rajada 3 purret (silda) loomadele.

Saadan manuses ka Uudo Timmi märgukirja, mis on saadetud Harku vallavalitusele detsembris 2022. Sealt sai alguse rohekoridori taastamise idee. Kohtumisel Harku vallavalitsuse ja volikogu esindajatega ütlesid ka nemad, et see tuleks taastada.

Vääna Jahiselts andis oma heakskiidu ideele.

MTÜ Vääna Selts kogukonnaga võtsime teemat tõsiselt ning mõtlesime, et 07.mail.2023 toimuval talgupäeval võiksime oma jõududega 3 väikest purret ehitada.

Uudo Timmiga sai antud piirkond läbi käidud ja kohad, kus neid kõige õigem teha oleks said kaardistatud.

Siit siis palve:

Kas me tohime ehitada kogukonna jõududega RMK maale 3 purret (laiusega umbes 1 meeter), kasutades selleks vahetus läheduses tormituultes murdunud puid ja katta need mätastega?

Kas oleks võimalik need märgistada RMK siltidega nt. "RMK rajatis", et vältida kohalike posikeste ja arendajate purrete lõhkumist?

Tegemist siis Vääna rohekoridori taastamisega ehk loomadele lihtsa ja ohutu tee tegemisega väga kitsasse koridori, mis neil veel pärast arendusi alles on.

Kolmes kohas on kraavid nii sügavad, et seda ületades peaks loom vette minema, mida külmal ajal loomad ilmselt väga teha ei soovi. Seda on näha loomade talvisest jälgede uuringust, nad eelistavad minna läbi mõisapargi, kus saab ilma jalga mājaks tegemata ühest looduskaitsealast teise. Aga kõige parem oleks kui suurulukid kasutaks ikka Harku valla üldplaneeringus Vääna rohekoridoriks märgitud ala.

Punased ringid joonisel on kohad, kus peaks tegema sillad mahakukkunud puudest ja mätastest, et eemaldada vee takistused.

Koordinaadid alljärgnevalt:

59,396 / 24,376 (seal on kraavil koolmekoht, kuhu peaks olema lihtne ehitada)

59,379 / 24,451

59,390 / 24,410

Austatud Eve Ausmees

Täna pöördumise eest.

Uudo Timm'i märgukiri murest rohekoridoride pärast keskendub põhiliselt ikkagi maakasutusele, mis on seotud eramaade hoonestamisega ja kinnistute ümber võrkaedade ehitamisega. Rohekoridorid katkevad mitte kraavide pärast, mis on aastakümneid seal juba olnud, vaid ikka maa-alade täisehitamise ja tarastamisega seoses. Kinnistute ümber võrkaed ja arenev tiheasustus üldiselt takistab otseselt loomade liikumist looduses ning lõhub nende varasemaid liikumisteid.

Turbaraba ja maantee vahelised kraavid ei ole otsesed takistused metsloomade liikumisele. Looduslikud jõed ja ojad, mis on palju suurema laiuse ja sügavusega, pole ületamatuks takistuseks loomade liikumisel Eestis olnud.

Seega ei pea tõeseks, et 3 purde ehitamine üle kraavi aitaks oluliselt kaasa rohevõrgustiku taastamisele.

Siiski ei tee RMK takistusi soovitud purrete ehitamisel. Siinkohal pean oluliseks märkida järgmist:

- Kärplaste, koerlaste, kasslaste ja muude sarnaste väikeloomade „jalavaeva kergendamiseks“ ei ole vaja rajada lai purdeid. Neile täiesti piisab kraavil ühest või kahest kõrvuti puust, mille läbimõõt on suurem kui 20 cm.
- Eesti sõralised suudavad seal piirkonnas konkreetseid kraave ületada ka ilma purreteta. Siiski, kui ehitatakse purre, siis see peab olema neile turvaline. Mätastega kaetud ümarpuidust purre võib osutuda kitsedele ja ka põtradele tõsiseks surmalõksuks või vigastuste allikaks, kui nende peenike jalg purdest läbi vajub. Seega peavad Teie poolt rajatavad kuni 1. meetri laiused purded olema ehitatud ning viimistletud viisil, mis välistavad praod purde kattes ja loomade jalgade vigastused.
- Purrete ehitamiseks on lubatud kasutada kohalikku lamapuitu. Kui soovitakse metsast kasutada jalal seisvat kuivanud puid või kasvavaid kahjustatud puid, tuleb Teil nende kasutamiseks soetada raieõigus. Takistada ei tohi veevalu kraavides, mätaste koorimisega metsa alt tuleb vältida suuri pinnasekahjustusi.

Purrete tähistamist RMK siltidega ei pea võimalikuks. Inimeste vandaalitsemise keelamine siltidega pole kunagi tulemuseni viinud. Ehitatud purrete säilimine on pigem kohaliku kultuuri küsimus ning seda saab kasvatada vaid kohaliku kogukonna hoiakute kujundamisega. Samuti leian, et kui sildid paigaldatakse, siis peab seal ka kirjas olema tegelik tööde teostaja. Sellega on tagatud edasine vastutus ja uhkus oma loomingu käekäigu üle. Seega kui soovite silte panna, siis kujundage need nii, et seal oleks reaalse tööde tegija info.

Dokumendil on juurdepääsupiirang:

alus: AvTS § 35 lg 1 p 12;

algus: 18.04.2023

lõpp: 18.04.2098

Lugupidamisega

Jaan Schults

metsaülem

metsaosakond

Riigimetsa Majandamise Keskus

5282363
jaan.schults@rmk.ee

-----Original Message-----

From: eve.ausmees@gmail.com <eve.ausmees@gmail.com>
Sent: Tuesday, April 18, 2023 3:52 PM
To: 'Jaan Schults' <jaan.schults@rmk.ee>
Subject: RE: Vastus pöördumisele Lääne-Harjumaa.

Tere,

SUUR aitäh, et tohime kasutada kohalikku lamapuitu ja mättaid 😊
Lubame, et ei puutu ühtegi püsti seisvat puud. Mättaid võtame hajali, et ei tekkiks pinnasesse nähtavat auku.

Selge see, et põhi kurja juur on arendused. Uudoga metsas sellel alal mööda loomade radu käies mõtlesime, mida me antud olukorras üldse teha saame. Märkasime, et suurulukid väldivad igapäevaselt üle kraavi minemist (rajad jooksevad pikki kraave). Laiu kraave ületatakse vaid ohu korral.

See tekitab idee, et kui muid segajaid ära võtta enam ei saa siis äkki teekonda lihtsamaks tehes võetakse vanad rajad kasutusele. Proovima ju peab, kaotada pole midagi.

Purded ehitame korralikult, et vahesid ei tekkiks. Kinnitame vähemalt kahe põikpuu ja kruvidega siis ei vaju laiali.

Mätaste alla paigaldame Uudo soovitusel geotekstiili, see takistab mätaste pudenemist puidu vahelt.

Aitäh loa eest paigaldada reaalse teostaja tähis 😊

Kogu Vääna kandi kogukonna eest tänades,

Parimat / All the best!

Eve Ausmees

+372 53 77 88 36

Lisa 3 - Artiklid rohesildade ehitusest, taastamisest, ekperdi hinnang rohekoridorile peale sildade ehitust ning mõju koolilastele:

Harku valla teataja 25.05.2023

Vääna kandi talgute raames rajati metsa rohesillad. Kolm rohesilda ehitati loomade loomuliike liikumisradadele.

VÄÄNA KOGUKOND

Vääna kandi talgutel ehitati kogukonnaliikmed rohesillad üle riigimaal asuvate sügavate kraavide, mis paiknevad turbaraba ja maantee vahelisel alal. Piirkonnas on selgelt näha aastatepikkuselt sisse tallatud loomade rajad. Talvised vaatlused näitasid, et loomade liikumine on häiritud peale uusarenduste ka süvendatud kuivenduskraavide tõttu. Neis kuni kolme meetri laiustes kraavides on püsivalt vesi. Ulukid peavad üle kraavide ujuma.

Looduslikest materjalidest

Rohesillad rajasime paikkadesse, kus asuvad loomade loomulikud liikumisradad. Käisime koos looduseksperdi Uudo Timmiga ala läbi. Leidsime kolm kohta, kus kraaviületus oli raskendatud. Valminud rohesillad võimaldavad ulukitel majadest ja lageraie alast eemalt, ilma märjaks saamata mööduda.

Rohesildade ehitusel kasutasime toetuseks läheduses olnud kive ja sillapalkideks tormis langenud puid. Katsime silla peenravaiba ja mätastega. Eesmärk oli ehitada võimalikult looduslähedased purded, mis püsivad koos ilma naelte või kruvideta. Kuna kraavid asuvad riigimaal, sõlmisime vastava kokkuleppe Riigimetsa Majandamise Keskusega. Ühele sildadest paigutas Uudo Timm ka keskkonnanagantuuri seirekaamera. Nii saame jäl-

Rohesillad Väänas – kellele ja miks?

Rohesildade ehitusel kasutati sillapalkideks tormis langenud puid. / Fotod: Vääna kogukond

Valminud rohesild on kaetud peenravaiba ja mätastega.

gida, kes ja kui aktiivselt uut liikumisvõimalust kasutavad.

Põdra maja ei ole metsa sees

Erinevalt laulusalmist ei ole põdral maja metsa sees. Loomad liiguvad pidevalt ega ela ühe koha peal. Liikumist on vaja toidu hankimiseks, varju otsimiseks, ohu eest põgene-

miseks ja jooksuajal paarilise leidmiseks.

Inimestel on linnad ja nende vahelised maanteed. Sarnaselt on loomadel perioodiliselt kasutatavad elualad, puhke- ja toitumiskohad ning nende vahelised teed ehk rohekoridorid. Vääna rohekoridor on vajalik Tõlinõmme ja Sõrve metsa vahel liikumiseks. See on vii-

mane põhja-lõunasuunaline loomade liikumistee. Kui see katkeb, jäävad loodava Sõrve looduskaitseala piirkonnas elavad loomad sisuliselt lõksu. Suurulukid peavad saama liikuda suuremate loodusalade vahel. Oleme harjunud nägema oma piirkonnas ohustatud liike, mida mujal Euroopas peetakse täielikuks harulduseks, kuid see võib kergesti kaduda.

Mida saavad kogukonnad ja vallajuhid teha?

Uute ehitiste ja rajatiste kavandamisel tuleb püüda arvestada loomade liikumisteede ja rohekoridoridega. Planeeringuga tuleb jätta ka loomadele võimalus liikuda. Näiteks ehitada aed ainult ümber maja ja õueala, mitte aga piirata taraga kogu kinnistu. Suurematel kinnistutel ehitada majad ühele poole ning jätta puudega ja pöösastega ala kinnistu teises servas puutumata või istutada

sinna puid juurde, et loomad saaksid varjatult liikuda.

Valgustuse ja valgusintensiivsuse vähendamine öösiti aitab samuti loomi. Näiteks

lepiti kokku, et Vääna mõisa jooksu- ja suusaraja valgustus lülitatakse ööseks välja, sest öösel on loomad seal aktiivselt liikvel.

Lisaks rohesildade ehitamisele saime soovitusel istutada juurde puid kohas, kus loomad ületavad teed. Puude varjus olles ootavad ulukid teeületuseks sobivat momenti. Kui neil ei ole võimalik varju minna, siis jooksevad loomad paanikas teele ja põhjustavad oluliselt rohkem liiklusõnnetusi.

Loomadele ja ka meie elukeskkonna tulevikule mõeldes tasub uurida, kas sinu kogukonnas või tuttavate hulgas on mõni loodusteadlik inimene, kellega koos loomade radu jälgida ja vaadata, kuidas inimestevus neid mõjutab. Hea tunne oli midagi ise ära teha, õppida loodust paremini tundma ning lisaks saime lastele huvitavat õppematerjali.

Looduseksperdi Uudo Timm: loomade liikumisradad on aastakümnete jooksul maastikus

Oleme keskkonnanagantuuri tegemas Eesti rohevõrgustiku analüüsi. Selle käigus soovime välja töötada meetmeid rohevõrgustiku toimimise tagamiseks. Analüüsi käigus jäi silma üks kriitiline koht Harku vallas Vahi ja Vääna küla vahel.

Kuna loomade endine liikumistee on usehitiste ja aedadega takistatud, otsivad nad uusi võimalusi Vääna maastikukaitseala ja loodava Sõrve kaitseala vahel liikumiseks. See on ka praktiliselt viimane koht, kus ulukite liikumine kahe suurema rohevõrgustiku tuumala vahel on veel alles jäänud.

Loomadele ei saa ehitada rohekoridore, nad lihtsalt ei pruugi neid kasutusele võtta. Liikumisradad on aastakümnete jooksul maastikus kinnistunud ja loomad üritavad neid kasutada ka siis, kui need tõkestatud on.

Sarnaseid olukordi on ka mujal Eestis, eriti valglinnastuvatel aladel. Mitmes kohas on ehitustegevuse tagajärjel olukord juba pöördumatu. Kuid paljudes kriitilistes kohtades, sealhulgas Väänas on kõige mustemaid stsenaariume võimalik veel ära hoida, mõne võttega ka rohekoridori toimimist parandada ning ohutumaks muuta.

Üks talguliste rajatud rohesildadest metsloomadele kraavi ületamiseks. Foto: Eve Ausmees

Metsloomad on rohesillad

Väänas kiiresti kasutusele võtnud

Vääna kandi talguliste rajatud rohesildu on aasta jooksul ületanud pea kümme loomi.

Möödunud kevadel rajasid Vääna kandi talgulised loomade loomulikele liikumisradadele kolm rohesilda. Sillad ehitati üle riigimaal asuvate sügavate ligi kolme meetri laiuste kraavide, mis paiknevad turbaraba ja maantee vahelisel alal. Kuna loomavaatlused näitasid, et loomade liikumine on peale rajatud uusarenduste ja süvendatud kuivenduskraavide tõttu häiritud ning et kraavides on püsivalt vesi, peavad ulukid üle kraavide ujuma. Külmal ajal võtab ujumise järel soojaks saamine aga palju energiat.

Pärast rohesildade rajamist paigaldas loodusekspert ja zooloog Uudo Timm loomade jälgimiseks kahe silla juurde keskkonnaagentuuri seirekaamerad. Kaamerate videotelt on näha, et loomad on rohesillad omaks võtnud. „Kui tavapärast võtab loomadel

suuremate muutustega kohanemine nende liikumisteel aega, siis päris suur oli üllatus, et juba kuu-poolteist pärast sildade valmimist hakkasid esimesed loomad nendest üle käima,“ sõnas Uudo Timm. Tema sõnul on eriti üllatav, et sildu kasutab ka põder. „Seda poleks oodanud, et ka põder neist sildadest üle käib. Põdradele ei tohiks selliste kraavide ületamine olla probleemiks, ta on pika jalaga, läheb kraavist läbi või hüppab üle, aga nemadki on otsustanud, et ei taha jalgu märjaks teha,“ rääkis Timm. Kaamera videod näitavad, et üle sildade on käinud metssead, metskitsed, ilves, mägrad, rebased, kährikud, nugised, oravad. „Sillad on võtnud omaks ka sellised loomad nagu oravad, kes tegelikult saavad kraave ületada ka muul moel, aga ju on mugavam üle silla minna,“ lisas Timm.

Üle sildade viib ka inimeste jalajälg. „Kui metsas on sissetallatud rajad, siis sageli inimesed mõtleavad, et need on inimeste rajad, eriti kui rajad on kaldapealsel. Tegelikult on need loomarajad, aga inimesed on teinekord võtnud need kasutusse ja nii on ka rohesildadest üle käinud

inimloomad. Selle on jäädvustanud ka rajakaamera. See ei ole väga hea, sest inimese lõhn jääb rajale ja pigem tuleks seda vältida, et loomadele tehtud sildadel ja ülekäigukohtadel inimesed käiks,“ selgitas loodusekspert. „Aga teisalt on see arusaadav, et kui inimene seenel käib, eks siis ikka vaatab, kust lihtsamini üle kraavi saab.“

KÕIK TOIMIB

Timm kinnitab, et kogukonna ettevõtmine rajada loomadele rohesillad on igati ellu läinud ja rakendunud, kõik toimib. „Tavaliselt on ökosildade ja -tunnelite ehitamise puhul n-ö häiriv tegur päris suur. Juba ökodukti ehituse ettevalmistamine, peale- ja mahaminekute tegemine, milleks tuleb tuua mulda ja muud materjali, võtab aega. Ehituse ajal on loomade liikumine seal katkestatud või vähemalt tugevalt häiritud ja ehitist muudab ka maastikupilti. Võtab aega, kui istutatud puud ja põõsad kasvavad ning loodus taastub. Selles mõttes on rohepurded erilised – need on väga looduslähedased.“

Rohesildade ehitusel kasutati toetuseks läheduses olnud suuri kive ja

sillapalkideks mahalangenud puid. Sillad kaeti peenravaiba ja mätastega. Ka möödunud kuival suvel jäid sillad roheliseks. Nii et tõesti rohesillad. Väga hästi, südamega tehtud,“ kiitis Timm kogukonda.

Loodusekspert kiidab Vääna kogukonda hea algatuse eest ega varja, et võib-olla oli algul ka kahtlemist, kas neist rohesildadest ikka kasu on. „Vääna kandi talgulistele tuleb au anda, see on tõepoolest hea algatus,“ ütles Timm ja lisab, et ettevõtmisel on veel üks oluline vaatepunkt. „Üks on see, et kogukond koos tegi seda ja kui kogukond koos midagi teeb, siis see liidab, ühendab, aga on tähtis, et selles osalesid kool ja koolilapsed. See on kõige tähtsam, et maast madalast ise käed külge panna. Igal juhul vaatad seda asja siis hoopis teiste pilguga. See on oluline ja nii õpivad lapsed metsaelanike elu paremini tundma,“ lausub Timm.

Merike Pinn

• Vääna kogukond ootab taas talgutele 5. mail kell 10.30. Teeme koos loodusele pail!
• Registreeru talgutele „qr kood“

Väänas renoveeriti metsaelanike sild

KESIKOND 10.05.2024

ULO RUSSAK
Ajakirjanik

Talgulised Vääna metsas rohesilda taastamas. Talgutel osalesid Garmen Pello (vasakul), Jõrgen Estam, Alari Aavasalu, Jason Cantin ja Eve Ausmees. FOTO: Ulo Russak

Möödunud aasta kevadel rajasid Vääna kandi talgulised loomade loomulikele liikumisradadele Uudo Timmi näpunäidete kohaselt kolm rohesilda. Sillad ehitati üle riigimaal asuvate sügavate, ligi kolme meetri laiuste vett täis kraavide.

„Kuna kraavides on püsivalt vesi, pidid loomad seni üle kraavide ujuma. Külmal ajal võtab ujumise järel soojaks saamine aga palju energiat,“ selgitas üks sillaehitajaid, kohalik loodusaktivist Eve Ausmees.

Selle ettevõtmise tulemuslikkuses oli ka kahtlejaid. Loomad ei hakka kunagi üle inimese rajatud silla käima, arvas nii mõnigi. Tõe väljaselgitamiseks paigaldas loodusekspert ja zooloog Uudo Timm loomade jälgimiseks kahe silla juurde keskkonnanägentsuuri seirekaamerad. Kaamerate videotelt on näha, et loomad võtsid rohesillad peagi omaks. Talgulistele rajatud rohesildu on aasta jooksul ületanud pea kümme looma liik. Eriti üllatav on, et silda kasutab ka pööder. Sest pöödrale ei tohiks selliste kraavide ületamine olla probleemiks, ta on pika jalaga, läheb kraavist läbi või hüppab üle, aga ju siis ei taha pöödradki jalgu märjaks teha. Kaamera videod näitavad, et üle sildade on käinud metssead, metssikud, ilves, mägirad, rebased, kährikud, nügised, oravad. Nii kestis see käesoleva aasta märtsikuuni.

„Märkasin siis ühel hommikul jalutuskäigul, et kõige teepoolsemale sillale on langenud suur puu,“ kõneles Eve Ausmees. Et sellel sillal loomakaamerat polnud, võis vaid arvata, kuidas silda ületama harjunud loomad käituvad. „Jäljed kevadisel lumel reetsid: sillani tuli palju jälgi, puu alt läbi said üle silla vaid rebane ja kährik,“ täpsustas ta. See ülekäigu koht asus aga loomadele väga olulises paigas, ühendas Sõrve looduskaitseala Tõlinõmme maastikualaga.

Sild ühisel jõul korda

Vääna inimeste ühine otsus oli – teeme ülekäigu taas korda. Pühapäeval, 5. mail, „Teeme ära!“ talgupäeva järgsel päeval kogunesidki talgulised Vääna seltsimaja ette. Tulijaid oli poolsada – kes suundus koristama mõisaparki, kes korjama maantee ääres vedelevat prahti. Viis talgulist liikusid aga Eve Ausmehe juhtimisel rohesilda taasavama.

Puu läbisaagimine läks kaasavõetud mootorsae abil hõlpsasti. Märksa raskemaks osutus aga metsast veel mõne palgi kohaletoimetamine, et sillale laiuks ja tugevust lisada. Eelneval kokkuleppel riigimetsa majandamise keskusega lähedusest palgijupid leiti ja kohale tariti. „Siin on nagu loomade maantee, toimub tõsine liiklus. Järelikult peab ka sild kindel olema,“ innustas talgujuht kaaslasti.

Sild sai kindel. Kella kolmeks jõudsid talgulised seltsimaja juurde tagasi, et koos teistega talgusuppi süüa.

TEEME ÄRA!

Talgupäev läks korda

„Teeme Ära!“ talgupäeva raames toimus üle Eesti 1105 talgut, milles osales vähemalt 31 000 talgulist. Puhastati ja muudeti ohutumaks 231 veekogu, rajati 188 elurikast õppepeeda, puhastati kümneid kilomeetreid maanteeääri, parke, tänavaid. Traditsiooniliselt pakuti talgulistele talgutoitu, paljudes paikades ka kultuunelamusi.